

vulnera alliges, et mordax vinum leni oleo mitiges, debitamque negligenti severitatem, necessaria moribundo clementia temperes, et susceptum ægrum ejusvis ministrorum tuorum manibus, impensis autem tuis sanes. Hanc vero vicissitudinem pro laude gratiæ, te, o auctor gratiæ Domine Jesu Christe, expeto; ut consortio te laudantium, tibi jubilantium atque gratias agentium, me socius, ut collyrio gratiæ clarificata acie vultum tuum, o dulcissime, o affectuosè atque omni suavior suavitate, contempler, ut, remoto nullo speculi, in te ipso videam quæ et qualis ac quanta sit illa tua, quæ salvat omnia, gratia. Hæc est namque, quæ coruscet in angelis, thronos disponit apostolis, triumphat in martyribus, palmas distri-

buit virginibus, justis congratulatur omnibus, dignaque pro omnibus gratiarum actione tibi, o Trinitas sancta, æternis coucelebrat laudibus. Sit nunc in fine operis laus et gratiarum actio ei, qui est principium et finis: a quo cum initium sumant omnia, ad finem quoque consummationis singula in ordine suo ipsius perducuntur gratia. Si quia vero in hac pauperis ingenii mensa lector invenerit, quod vel paryulorum nutrimento commodum judicaverit, gratiæ Dei esse noverit, quidquid vero inconditum et insipidum, imperitiæ meæ esse sciat, et veniam tribuat. Nihil enim potest palmas sine vite; nec nos sine auctore gratiæ, qui vivit et regnat per infinita sæcula sæculorum. Amen.

FRANCONIS MONACHI

EPISTOLA

QUOD MONACHUS ABJECTO HABITU NON POSSIT SALVARI:

LANTBERTO gratia Dei in adoptionem filiorum Dei vocato, frater FRANCO habitu, utinam actu monachus, non ea quæ prudentiæ carnis sunt, qui inimica est Deo, sed quæ Dei sunt sapere!

Lectis, frater mi, litteris, sive tuis, sive illius, qui ut inivius monachus fuit, quique de apostasia relicti habitus sacri per te mihi quæstionem proposuit recordatus sum illius versiculi: *Ad excusandas excusationes in peccatis*. Recordatus sum etiam veteris illius et inobedientis Adæ, qui hodieque in filiis inobedientiæ affectatis et præsumptis vetitis, seipsum erubescens, a serenissima luce vultus Dei, ad latebras tenebrosi cordis confugit, et ad excusanda in peccatis, imo ut verius dicam, cumulanda peccatis peccata, quasi ad operienda verenda, folia fici consuit. De quorum collegio ille tuus nescio quo nomine censendus, quia jam nec clericus nec monachus, utpote qui alterius habitum projecit, alterius illicite usurpavit, sicut a patre suo didicit, in operimentum nuditatis suæ folia fici modo consuit, quæstionem foliorum instar levem omni pondere et soliditate veritatis inanem nobis rusticanis proponit, quidquid libet, licere sibi asserit, ut pridie monachus, hodie sit clericus, cras vel perendie, nisi quod corio suo metuit, miles futurus. O ordo sine ordine, o defectus, non profectus! O quanto melius, o quanto salubrius piissimo illi et omnipotenti medico vulnera sua detegeret, emplastrumque pretioso sanguine Agai incontaminati confectum, putridis vulneribus die noctuque lacrimando, gemendo, suspirando ab eo inquireret! Debuerat recordari Evangelici illius prodigi, et exemplo ejus ductus, porcorum siliquas tandem aliquando nauseans, ad delicias paternæ mensæ suspirare, ut peccatum suum ostendens, non contegens, et

humiliter confitens, non defendens, indulgentiæ clementissimi Patris, et primam stolam et annulum paternæ nobilitatis insigne reciperet. His igitur paucis in commonitionem et consolationem fugitivi nostri prælibatis, ad objecta me vertam, et aranearum fila infirmis intellectibus lumen veritatis obnubilantia flante Spiritu sancto dissolvam. Quæris a me quid de beatissimi viri Benedicti sententia sentiam, utrum quem ipse damnat, ego absolvam, et de eo, quem irrisorem Dei vocat, ego quid dicam. Absit a me, absit, inquam, prorsus a me, ut sensus meos tanta unquam impietate induerim, quatenus sancto illi contraria prædicem, de quo sanctus sanctæ sedis apostolicæ præsul Gregorius testatur in secundo Dialogorum libro de Vita beati hujus edito, quod spiritum Dei habuerit, quod prophetali gratia præditus fuerit, cujus doctrinam sanctam vita sancta commendat, signa et prodigia omni admiratione digna confirmant! Quid enim aliud docuit, quam quod ab eo didicit, cujus spiritum habuit? *Nemo, ait Dominus, mittens manum ad aratrum, et respiciens retro, aptus est regno Dei*. Monachus itaque renuntians parentibus, facultatibus, voluptatibus, et ad extremum quod et summum est, et propriæ voluntati renuntians, ac jugo obedientiæ Christi cervicem humiliter inclinans, manum ad aratrum mittit; quæ si aliquando diabolo suadente projecto habitu, repetit, procul dubio retro respicit. Capitulum vero illud Apostoli: *Nolite errare, Deus non irridetur*, ad quid induxeris, non satis intelligo; nisi forte ad infirmam beatissimi viri juste in desertorem sanctæ summæ professionis prolata sententiam, quasi non recte appellaverit apostatam monachum irrisorem Dei, qui juxta Apostolum non potest irrideri. Sed alia est plane quæ, ut ait Apo-

stolus, in Deum non cadit irrisio, alia quam legislator noster asserit, Deo irrogari a monacho. Illud autem quod subjungis, habitum sacrum solemnique benedictione consecratum nihil salutis conferre, quomodo patienter audiat, quis æquanimiter ferat? Nunquid frivola esse credenda est sancta sanctæ Ecclesiæ institutio? Nunquid inanis est in vestibus et utensilibus ecclesiastici ministerii ecclesiastico more celebrata benedictio? Nunquid otiosa esse credenda est super hujusmodi sanctæ et individue Trinitatis invocatio? An supervacuum æstimandum est, et salutis nihil continere, nihil conferre, sacramentum chrismatis et olei? Num et baptismatis sacri? Impia sunt hæc, impia plane, et a catholicorum omnium sensu extranea. Vestimenta enim in ministerium, et ministrorum Dei usum, invocatione nominis Christi consecrata, in quo sanctificantur omnia quæ in cælo, et quæ in terra, salutem præstant, sanctitatem multiplicant, si tamen utentium eis vita et conversatio digna fuerit, quibus invocatio sancti nominis incrementum conferat sanctitatis. Porro [perdite et indigne habitu sancto viventibus, habitus, non diffiteor, nihil confert salutis, sed est eis testimonium et cumulus damnationis. Non potest ergo, ut asseris, monachus habitum professionis suæ absque detrimento salutis suæ abjicere, et habitum clerici assumere, cui jam omnis habitus illicitus factus est, præter eum in quo professus est. Nunc exempla ipsa quibus ad probanda improbanda frustraniteris videamus, quæ ab illo tuo novæ professionis novo præceptore, qui docet monachum perverso ordine profiteri clericum, ad roborandam falsitatem sunt adaptata; quæ quidem pestilentem doctrinam expugnant potius quam defendunt, enervant magis quam roborant. Abraham, inquis, eremita, neptem suam Mariam a falso monacho deceptam militari habitu assumpto requisivit et lucratus est. Bene, quia Abraham assumpsit secundum tempus ad requirendam neptem militarem habitum: ideone ille in perpetuum projecit monachicum? Abraham induit ad quoddam, ut ita dixerim, temporis momentum alienum habitum, non projecit proprium; zelo ductus neptis suæ, non odio aut tædio professionis monachicæ. Excusat in Abraham momentaneam immutationem vestis opus pietatis, et quam grata Deo fuerit pia pro nepte sollicitudo pii senis, testis est illa laude digna conversio neptis. Attamen et in

A ipso temporis articulo opus egit monachi, non militis, consummatoque opere pietatis, gloriabundus cum præda sua ad eremum rediit; vestem, quam ad occultandum se induerat, exuit, et sicut ad illam usque diem, ita et in reliquum et habitu et exercitio monachicæ professionis Christo laudabiliter militavit. Quod vero beatum Joannem evangelistam fugitivum juvenem non apostolico incessu, sed equo currente insecutum narras, quo spectat? Num propter equi cursum perdidit apostolicum gradum? Miror autem et juste, quod opus Redemptoris nostri, et mysterium redemptionis nostræ detestabili facto assimilare præsumpsisti. Quis enim sani capitis bonum malo coæquet? Quis virtutem vitio comparet? Quis sanæ mentis Deum homini et in opere tam dissimili assimilet? Proh dolor! Ille summus virtutum Dominus, cujus magnitudinis non est finis, cujus sapientiæ non est numerus, non dedignatur in forma humilitatis nostræ similis nobis apparere, pauper et infirmus; iste tuus dedignatur monachicæ humilitatis habitum Dominicæ cruci configuratum, insuper et abjecisse se cum gloriatur, et recte egisse philosophatur eleganter, et propositione sua idoneis testimoniis roborata, consequenter infert: Professionis autem transgressio non nocet. Sed si professio monachi sancta est, quod et ipse negare non audeat, transgressio autem sanctitatis culpæ reatum non evadit, professionis ergo transgressio noxia est transgressori. Suppetunt mihi, charissime mi, plurima ad suffocandum novum hoc genus monstri de utroque Testamento testimonia, suppetunt etiam sanctorum Patrum in hac professione sancta militantium exempla multa et innumerabilia, quorum condensam silvam si congerere voluero, brevitatem epistolæ in latitudinem libri extendo. Percurre autem memoria, si placet, omnes sanctæ hujus professionis professores, et si ex omnibus electis vel unum adduxeris, qui habitum suum reliquerit, et laudabili fine vitam terminaverit, do manus. Procidamus jam nunc in fine operis ei qui est principium et finis, ut pius Pastor solito illo affectu pietatis errabundam ovem requirat, inventam piis humeris imponat, et congratulantibus amicis, et exsultantibus angelis, reliquo gregi D redintegrato numero perfectionis restituat. Incolumem et ab omni labe immundi mundi immunem te custodiat qui custodit Israel, frater charissime.

EJUSDEM

Ad moniales ac sorores in Bigardis ad Forestam consolatoria.

Dilectis sibi in Christi dilectione sororibus in paradisum Bigardi a Christo inductis, et a Bigardo in paradisum deliciarum cælestium ipso duce, ut

PATROL. CLXVI.

optamus, introducendis, ille suus F., frater sacramento, servus officio.

Gratia vobis et abundantia consolationis ab illo

26